

PROJEKT TEMATYKI DYSERTACJI Z ZAKRESU ZAGADNIEN EKONOMICZNO-ROLNICZYCH

Poniższy projekt tematyki dysertacji z zakresu ekonomiki rolnictwa jest w zasadzie oparty na liście tematów, ułożonej przez Instytut Ekonomiki Rolnej wspólnie z Instytutem Kształcenia Kadr Naukowych przy KC PZPR. Wielką pomoc wyświadczyli nam przy tej pracy ekonomiści radzieccy, w szczególności prof. A. W. Romanczenko i prof. M. P. Osadko.

Zasadnicza część naszych tematów pokrywa się więc z tematyką agrarną, zawartą w poszczególnych rozdziałach tematyki dysertacji katedry ekonomii politycznej IKKN, która została ogłoszona w „Ekonomiście”. Oprócz aspirantury IKKN i IER, tematyka ta może inspirować katedry ekonomii politycznej, polityki agrarnej, ekonomiki rolnictwa i ekonomiki socjalistycznych przedsiębiorstw rolniczych, które kierują aspiranturą z tego zakresu na swoich uczelniach.

Rozumie się samo przez się, że tematy objęte projektem nie wyczerpują zagadnień ekonomiki rolnictwa. Toteż projektu nie należy traktować jako próby ograniczenia tematyki, lecz jako wytyczną odnośnie kierunku jej rozwoju i likwidacji pokutującej jeszcze tu i ówdzie tematyki, związanej z wrogą Polsce Ludowej burżuazyjną ideologią, z pozbawionym myśli przyczynkarstwem i antynaukowym obiektywizmem.

Pośtulat rozwinięcia tematyki dotyczy przede wszystkim ekonomiki poszczególnych gałęzi produkcji rolnej. Projekt poniższy koncentruje się bowiem głównie, w swej części szczegółowej, na zagadnieniach ekonomiki rejonów lub przedsiębiorstw, nie wchodząc zbyt w tematy ekonomiki poszczególnych gałęzi produkcji roślinnej i zwierzęcej (wyjątek stanowią te zagadnienia branżowe, które mają kluczowe znaczenie dla wspomnianych całości — np. sprawa bazy paszowej w rejonie, lub np. rola hodowli w umacnianiu spółdzielni produkcyjnej). Wydaje się, że dysertacje z ekonomiki poszczególnych gałęzi rolnictwa powinny być zatwierdzane i przyjmowane na uczelniach rolniczych przez zespół, obejmujący kierownictwo katedr ekonomicznych i odpowiednich katedr gałęziowych. Tematyka zaś tych dysertacji powinna być zaprojektowana przez kolektyw przedstawicieli właściwych instytutów badawczych, skupionych w Centralnym Instytucie Rolniczym (z których każdy — nawiasem mówiąc — powinien by stworzyć u siebie branżową komórkę ekonomiczną).

Chcemy podkreślić, że treść dysertacji ekonomicznych nie może być zwykłą kompilacją myśli klasyków marksizmu-leninizmu i prac już napisanych — choćby zlepioną w sposób najbardziej zręczny. Podkreślenie to wydaje się nam konieczne ze względu na szkodliwe tradycje

liberalizmu, jakie pokutowały do niedawna na katedrach przedmiotów ekonomicznych na wyższych uczelniach rolniczych. Utarty przesąd, że egzamin, praca i w ogóle specjalizacja ekonomiczna jest dla tych, którzy chcą się łatwo prześlizgnąć, musi być bezpowrotnie przekreślony. Aspirant nauk ekonomicznych, który się specjalizuje w ekonomice rolnictwa polskiego, nie ma wartości jeśli nie połączy swej wiedzy teoretycznej z praktyką, a rozprawa jego jest przeważnie bezwartościowa, jeśli nie nąświetla, przy pomocy marksistowskiej teorii, konkretnych faktów, doświadczeń polskiej rewolucji agrarnej. Dlatego też należy tematy dysertacyjne traktować w miarę możliwości monograficznie, zaś tematy z ekonomiki rejonów czy przedsiębiorstw opierać o osobisty udział aspiranta w organizacji gospodarczej tych rejonów i przedsiębiorstw. Tego rodzaju przyczynki są — w przeciwieństwie do przyczynków niedawno jeszcze produkowanych — potrzebne w jak największej ilości.

W spisie poniżej podanym znajduje się szereg tematów na pozór jednobrzmiących — z tą jedynie różnicą, że jedne dotyczą PGR, a drugie spółdzielni produkcyjnych.

Konieczność powtarzania tych tematów wynika ze specyfiki dwóch typów własności socjalistycznej w rolnictwie, o której nie wolno zapominać. Inne są — mimo szeregu zbieżności — drogi urządzenia organizacyjno-gospodarczego, inna organizacja pracy (kojarzenie parku mechanicznego ze sprzężajem), inne formy socjalistycznej opłaty pracy, socjalistycznej akumulacji itd. Obecny okres socjalistycznej przebudowy wywiera również swoje piętno na tych różnicach — dla przykładu wskażemy organizację terytorium PGR, która jest głównie (aczkolwiek wcale nie wyłącznie) problemem agronomicznym oraz organizację terytorium spółdzielni produkcyjnej — na obecnym etapie problem przede wszystkim (też nie wyłącznie) polityczny, związany najczęściej z wymianą gruntów między chłopami, co wymaga ścisłego przestrzegania wytkniętej przez Partię linii na sojusz i współpracę spółdzielni z wahającymi się jeszcze indywidualnymi chłopami mało i średniorolnymi.

Poniższa tematyka może też służyć w wielu wypadkach dla prac magisterskich.

*

1. Leninowsko-stalinowska nauka o losie drobnych gospodarstw chłopskich w kapitalizmie a stosunki agrarne Polski burżuazyjnej.

2. Zasadnicza różnica i wyższość socjalistycznych przedsiębiorstw rolniczych nad wielkimi kapitalistycznymi przedsiębiorstwami rolniczymi typu amerykańskiego.

3. Plan spółdzielczy Lenina, jego rozwinięcie w pracach towarzysza Stalina i jego realizacja w Polsce Ludowej.

4. Nauka Stalina o trzech sprzecznościach na wsi w okresie NEP-u a ich rozwój w warunkach Polski Ludowej.

5. Stalinowska teoria kolektywizacji gospodarstw chłopskich i jej realizacja w ZSRR i krajach demokracji ludowej.

6. Przykład i pomoc ZSRR w socjalistycznej przebudowie wsi polskiej.
7. Socjalistyczna przebudowa rolnictwa w krajach demokracji ludowej (według poszczególnych krajów).
8. Przemiany agrarne w Polsce Ludowej.
9. Reforma rolna PKWN — jej historyczne znaczenie i jej zdobycze społeczno - ekonomiczne (opracowanie ogólne, lub na określonym obszarze).
10. Dorobek ekonomiczno - społeczny Polski Ludowej na wsi na tle wykonywania narodowych planów gospodarczych w przemyśle i rolnictwie.
11. Walka o wykonanie planu 6-letniego rozwoju rolnictwa w Polsce Ludowej.
12. Gospodarcze włączenie Ziemi Odzyskanych a walka o realizację polityki Partii na wsi.
13. Znaczenie współpracy krajów obozu pokoju i socjalizmu w rozwoju i przebudowie rolnictwa Polski Ludowej.
14. Kierownicza rola PZPR w socjalistycznej przebudowie wsi.
15. Kierownicza rola miasta w socjalistycznej przebudowie wsi polskiej.
16. Państwowe kierownictwo gospodarstwem wiejskim Polski Ludowej — opracowanie ogólne lub terenowe.
17. Planowe oddziaływanie państwa ludowego na układ drobnotowarowy i walka o kontrolę układu kapitalistycznego w rolnictwie Polski Ludowej.
18. System planowego kierowania układem socjalistycznym w rolnictwie Polski Ludowej.
19. Socjalistyczne uprzemysłowienie Polski jako podstawa socjalistycznej przebudowy rolnictwa.
20. Ekonomiczno - społeczna struktura rolnictwa Polski Ludowej (dopuszczalne również tematy częściowe, jak np.: struktura ekonomiczno-społeczna rolnictwa poszczególnych rejonów Rzeczypospolitej, stosunki ekonomiczno - społeczne wsi w powiatach o szybkim rozwoju spółdzielczości produkcyjnej itp.).
21. Problem renty gruntowej w Polsce okresu przejściowego od kapitalizmu do socjalizmu.
22. Własność gruntowa i obroty ziemią w Polsce Ludowej — opracowanie ogólne lub na określonym obszarze.
23. Rola wiejskiej spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu w walce klasowej na wsi i w podnoszeniu dobrobytu chłopów pracujących Polski Ludowej.
24. Rola spółdzielczości zaopatrzenia i zbytu w walce o socjalistyczny charakter spójni między miastem a wsią i w przygotowaniu chłopstwa pracującego do przejścia na gospodarke zespółową.
25. Walka o rozwój spółdzielni gminnych „Samopomoc Chłopska“ — opracowanie ogólne albo wybranego powiatu.
26. Zespoły uprawowe i inne formy przygotowawcze do spółdzielczości produkcyjnej w Polsce Ludowej .

27. Działalność Gminnych Ośrodków Maszynowych (b. SOM) — analiza terenowa, polityczna i gospodarcza.

28. Rozwój kredytowej i finansowej pomocy państwa dla chłopstwa pracującego Polski Ludowej.

29. Stosunki kredytowe na wsi polskiej i walka o umocnienie socjalistycznego systemu kredytowego w rolnictwie (opracowanie ogólne lub terenowe).

30. Rozwój chłopskiej spółdzielczości produkcyjnej w Polsce Ludowej.

31. Wyższość spółdzielczych gospodarstw nad gospodarstwami indywidualnymi na podstawie analizy doświadczeń ZSRR i Polski Ludowej.

32. Niższe typy spółdzielni produkcyjnych w Polsce, ich doświadczenia i dźwignie ich masowego rozwoju.

33. Rozwój chłopskiej spółdzielczości produkcyjnej na Ziemiach Odzyskanych.

34. Skup i kontraktacja, jako instrument planowego oddziaływania władzy ludowej w Polsce na gospodarkę drobnotowarową oraz kontroli kapitalistycznych żywności w rolnictwie (dopuszczalne też dyzertacje na tematy częściowe — jak: skup i kontraktacja w walce o wzrost towarowości gospodarki chłopskiej, o zmianę kierunków produkcji, o umocnienie chłopstwa pracującego, sojuszu robotniczo-chłopskiego, o przygotowanie socjalistycznej przebudowy wsi etc.).

35. Podatek gruntowy, jego funkcje i jego ewolucja w Polsce Ludowej.

36. Trójjedyna formuła Lenina i jej realizacja w ekonomice i polityce Polski Ludowej.

37. Wiejska biedota w Polsce Ludowej — jej przemiany i jej rola w walce o socjalistyczną przebudowę rolnictwa.

38. Stary i nowy średniak w ekonomice Polski Ludowej.

39. Rozwój polityki ograniczania i wypierania kułactwa w warunkach Polski Ludowej.

40. Tworzenie się i rozwój własności socjalistycznej w rolnictwie Polski Ludowej.

41. Rozszerzona reprodukcja stosunków socjalistycznych w rolnictwie Polski Ludowej.

42. Rozwój rolniczych spółdzielni produkcyjnych w poszczególnych rejonach Polski Ludowej.

43. Pruska droga rozwoju kapitalizmu w rolnictwie polskim — całość lub jeden z jej dzielnicowych wariantów.

44. Kwestia agrarna w Polsce burżuazyjnej okresu międzywojennego.

45. Kryzys rolny i polityka agrarna burżuazyjnego państwa polskiego.

46. Polscy maltuzjaniści w burżuazyjnej ekonomice rolnej.

47. Antyludowe teorie Grabskiego i innych przedstawicieli agraryzmu polskiego.

48. Polityka agrarna hitlerowskich okupantów a program „Rocha” w sprawie chłopskiej.

49. Pepesowski rewizjonizm — główna forma socjaldemokratyzmu w kwestii chłopskiej w Polsce burżuazyjnej.

50. Luksemburgizm w sprawie chłopskiej i drogi jego przewycięzania w Komunistycznej Partii Polski.

51. Gomulkowskiżczyna jako instrument obozu restauracji kapitalistycznej na froncie agrarnym.

52. Reakcyjna istota obszarniczo - kułackich teorii ekonomiki przedsiębiorstwa rolniczego (Moszczeński, Schramm i inni).

53. Problem specjalizacji PGR w Polsce Ludowej na przykładzie przodujących zespołów.

54. Plan perspektywiczny i organizacyjno-gospodarczy przodującego zespołu PGR.

55. Doświadczenia organizacji produkcji w przodujących PGR.

56. Projekt organizacyjno-gospodarczego urządzenia zespołu PGR.

57. Organizacja terytorium w państwowym gospodarstwie rolnym.

58. Kojarzenie gałęzi produkcji w przodujących PGR.

59. Rozwój produkcji zbożowej w PGR.

60. Rozwój produkcji zwierzęcej w PGR.

61. Problem paszowy w przodujących socjalistycznych przedsiębiorstwach rolniczych Polski Ludowej.

62. Kompleksowa mechanizacja przodującego PGR.

63. Organizacja brygady polowej w PGR — badania monograficzne.

64. Organizacja pracy na fermie hodowlanej przodującego PGR.

65. Organizacja transportu w przodującym państwowym gospodarstwie rolnym.

66. System normowania i opłaty pracy w PGR a walka o wzrost wydajności pracy.

67. Rozwój socjalistycznego współzawodnictwa w PGR, POM i spółdzielniach produkcyjnych.

68. Ekonomika finansów przodującego PGR.

69. Planowanie kosztów własnych w PGR i walka o ich obniżenie.

70. Walka o wzrost towarowości i rentowności Państwowych Gospodarstw Rolnych.

71. Rozszerzona reprodukcja w przodujących PGR.

72. Doświadczenia socjalistycznej akumulacji w przodujących PGR.

73. Rozwój funduszy podstawowych w PGR i walka o efektywność inwestycji — opracowanie monograficzne.

74. POM i ich rola w walce o wzrost produkcji oraz o ogólny rozwój spółdzielni produkcyjnych.

75. Umowa między POM a spółdzielniami produkcyjnymi w Polsce, jej realizacja i rozwój w świetle doświadczeń umów między MTS a kołchozami.

76. Wydziały polityczne POM i ich rola w politycznym i organizacyjno-gospodarczym umacnianiu spółdzielni produkcyjnych.

77. Rozmieszczenie i specjalizacja Państwowych Ośrodków Maszynowych.

78. Ekonomika przodującego POM.

79. Organizacja brygady traktorowej POM i jej współpracy ze spółdzielniami produkcyjnymi — monograficznie.
80. Organizacja i opłata pracy w POM.
81. System normowania i opłaty pracy w POM a walka o wzrost wydajności pracy — monograficznie.
82. Planowanie kosztów własnych w POM i walka o ich obniżenie — monograficznie.
83. Walka o zmniejszenie kosztów użytkowania traktorów.
84. Planowanie produkcji w spółdzielniach produkcyjnych.
85. Organizacja terytorium w spółdzielni produkcyjnej.
86. Projekt organizacyjno - gospodarczego urządzenia spółdzielni produkcyjnej.
87. Kojarzenie gałęzi produkcji w przodujących spółdzielniach produkcyjnych.
88. Planowanie rozwoju hodowli w przodującej spółdzielni produkcyjnej.
89. Doświadczenia organizacji hodowli uspołecznionej w przodujących spółdzielniach produkcyjnych.
90. Towarowość przodujących spółdzielni produkcyjnych.
91. Praca w spółdzielniach produkcyjnych Polski Ludowej.
92. Drogi podnoszenia wydajności pracy w spółdzielniach produkcyjnych Polski Ludowej.
93. Dniówka obrachunkowa w kołchozach radzieckich i doświadczenia zastosowania jej w polskich spółdzielniach produkcyjnych.
94. Dniówka obrachunkowa i jej znaczenie w organizacyjno - gospodarczym umacnianiu spółdzielni produkcyjnych.
95. Rozwój dniówki obrachunkowej w spółdzielniach produkcyjnych Polski Ludowej.
96. Organizacja i opłata pracy w spółdzielniach produkcyjnych (uogólnienie przodujących doświadczeń).
97. Organizacja pracy w przodującej spółdzielni produkcyjnej.
98. Normowanie i opłata pracy w przodujących spółdzielniach produkcyjnych.
99. Planowanie dniówki obrachunkowej w spółdzielniach produkcyjnych — uogólnienie doświadczeń przodujących spółdzielni, na tle doświadczeń radzieckich.
100. Organizacja pracy na fermie hodowlanej w przodującej spółdzielni produkcyjnej.
101. Walka o socjalistyczne zasady podziału dochodów w spółdzielniach produkcyjnych Polski Ludowej.
102. Rozszerzona reprodukcja w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych Polski Ludowej.
103. Rozszerzona reprodukcja socjalistyczna w przodujących spółdzielniach produkcyjnych.
104. Fundusze niepodzielne w spółdzielniach produkcyjnych.

105. Stalinowska zasada kojarzenia interesów społecznych i osobistych w kołchozach i jej zastosowanie w polskich spółdzielniach produkcyjnych.

106. Gospodarstwo społeczne spółdzielni produkcyjnej — podstawa dobrobytu jej członków.

107. Społeczne gospodarstwo spółdzielni produkcyjnej a gospodarstwa przyzagrodowe jej członków.

108. Drogi rozwoju społecznej hodowli w spółdzielniach produkcyjnych Polski Ludowej.

109. Drogi organizacyjno-gospodarczego umocnienia spółdzielni produkcyjnych w terenie słabo zaludnionym.

110. Drogi organizacyjno - gospodarczego umocnienia spółdzielni produkcyjnych w terenie przeludnionym.

111. Drogi gospodarczo - organizacyjnego umocnienia spółdzielni produkcyjnych na tzw. „wsiach starych“.

112. Drogi postępu technicznego w rolnictwie socjalistycznym Polski Ludowej.

113. Efekty ekonomiczne „małej mechanizacji“ w socjalistycznych przedsiębiorstwach rolniczych.

114. Bilans pracy w socjalistycznych przedsiębiorstwach rolniczych w walce o jej równomierne wykorzystanie.

115. Normy średnio - progresywne w socjalistycznych przedsiębiorstwach rolniczych Polski Ludowej i sposoby ich ustalania.

116. Organizacja produkcji rolniczej w rejonie uspołdzielczonym (projekt dla powiatu lub rejonu działania określonego POM).

117. Ekonomiczna efektywność systemu trawopolnego na przykładzie przodujących spółdzielni produkcyjnych i PGR.

118. Walka o podniesienie wydajności gospodarstw chłopskich w określonym powiecie.

119. Organizacja rejonu rolniczego, obsługującego określony ośrodek przemysłowy.

120. Kojarzenie rozwoju towarowej produkcji zbóż i rozwoju bazy paszowej w określonym rejonie.

121. Rozwój socjalistycznego rolnictwa w Polsce Ludowej a zagadnienie kadr.